

WYMAGANIA EDUKACYJNE I KRYTERIA OCENIANIA Z PLASTYKI DLA KLASY IV

Wymagania edukacyjne i kryteria oceniania formułowane są w oparciu o podstawę programową oraz *Program nauczania plastyki w klasach IV – VII szkoły podstawowej <<Do dzieła!>>* autorstwa: J. Lukas, K. Onak, M. Ipczyńskiej i N. Mrozkowiak (wyd. Nowa Era).

Wymagania edukacyjne

1. Wymagania podstawowe.

Uczeń:

- wskazuje i opisuje elementy abecadła plastycznego w najbliższym otoczeniu,
- przedstawia w pracy plastycznej fragment najbliższego otoczenia z uwzględnieniem co najmniej jednego elementu języka plastyki,
- określa rolę plastyki w najbliższym otoczeniu,
- określa, jakie przedmioty można nazwać dziełami sztuki,
- wymienia dziedziny sztuki,
- wyjaśnia, gdzie można oglądać dzieła sztuki,
- odszukuje w swoim otoczeniu ciekawe przykłady malowideł, dzieł architektonicznych i obiektów sztuki użytkowej,
- wymienia rodzaje i kierunki linii,
- podaje przykłady zastosowania odmiennych rodzajów linii w rysunku,
- podejmuje próby różnicowania linii i punktów w działaniach plastycznych,
- wyjaśnia, czym jest kontur,
- tłumaczy, na czym polega kontrast w rysunku,
- z pomocą nauczyciela omawia wskazaną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanych linii i punktów,
- wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku,
- sytuuje epokę w czasie,
- wymienia cechy wytworów sztuki prehistorycznej,
- podaje przykłady dzieł sztuki prehistorycznej,

- tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką prehistoryczną,
- określa charakter wybranych plam (np. pod względem ich krawędzi i powierzchni),
- tworzy różne rodzaje plam,
- z pomocą nauczyciela omawia wybraną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanych plam,
- sytuuje epokę w czasie,
- wymienia cechy wytworów sztuki starożytnego Egiptu,
- podaje przykłady dzieł sztuki starożytnego Egiptu,
- tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką starożytnego Egiptu,
- wyjaśnia, czym są barwy czyste,
- wskazuje barwy czyste w najbliższym otoczeniu,
- rozpoznaje barwy podstawowe i pochodne,
- z pomocą nauczyciela omawia wskazaną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanych barw,
- podaje sposoby otrzymywania poszczególnych barw pochodnych,
- planuje kolejne etapy swojej pracy,
- wykonuje element dekoracyjny według własnego pomysłu,
- wymienia pary barw dopełniających,
- klasyfikuje daną barwę do odpowiedniego rodzaju barw – czystych lub złamanych,
- podaje sposoby otrzymywania wybranych barw złamanych,
- uzyskuje kilka barw złamanych oraz powstałych ze zmieszania par barw dopełniających,
- stosuje niektóre barwy złamane i dopełniające w działaniach plastycznych,
- z pomocą nauczyciela wymienia barwy złamane i dopełniające występujące w określonej reprodukcji dzieła,
- wykonuje pracę plastyczną, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku,
- wymienia barwy ciepłe i zimne,
- określa daną barwę jako ciepłą lub zimną,
- rozróżnia podstawowe właściwości barw ciepłych i zimnych,
- wskazuje niektóre barwy ciepłe i zimne na wybranej reprodukcji obrazu,
- wykonuje pracę z zastosowaniem barw zbliżonych pod względem temperatury,

- planuje poszczególne etapy pracy,
- wykonuje graficzną formę użytkową, korzystając z podanych propozycji,
- wymienia rodzaje technik rysunkowych,
- nazywa podstawowe narzędzia rysunkowe,
- stosuje w działaniach plastycznych różne narzędzia i podłoża rysunkowe,
- z pomocą nauczyciela omawia wybrane dzieło pod względem zastosowanej techniki rysunkowej,
- wykonuje pracę plastyczną w określonej technice, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku,
- wyjaśnia, czym jest pigment,
- wymienia nazwy podstawowych rodzajów farb i technik malarskich,
- wymienia typowe narzędzia i podłoża wykorzystywane w technice akwarelowej,
- określa funkcję typowych narzędzi używanych w technice akwarelowej,
- z pomocą nauczyciela omawia wybraną reprodukcję dzieła wykonanego w technice akwarelowej,
- maluje pracę w technice akwarelowej według wskazówek nauczyciela,
- wymienia typowe narzędzia i podłoża stosowane w technikach temperowej i plakatowej oraz w gwaszu,
- omawia funkcje typowych narzędzi stosowanych w technikach temperowej i plakatowej oraz w gwaszu,
- z pomocą nauczyciela omawia wybraną reprodukcję dzieła wykonanego w technice temperowej lub plakatowej,
- wykonuje pracę plastyczną w technice plakatowej lub temperowej, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku,
- planuje poszczególne etapy pracy,
- wykonuje prostą formę użytkową, korzystając z podanych propozycji,
- wykorzystuje określone techniki i materiały rzeźbiarskie,
- wymienia typowe narzędzia i podłoża stosowane w technice pastelowej,
- podaje rodzaje pastelii,
- wykonuje pracę w technice pastelii olejnych,

- określa, w jaki sposób zabezpiecza się prace wykonane techniką pastelową,
- wymienia sposoby nanoszenia pasteli na podłoże,
- z pomocą nauczyciela omawia wybraną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanej techniki pastelowej,
- wymienia typowe narzędzia i podłoża stosowane w technikach akrylowej i olejnej,
- omawia funkcje typowych narzędzi stosowanych w technikach akrylowej i olejnej,
- omawia z pomocą nauczyciela wybraną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanej techniki akrylowej lub olejnej,
- sytuuje epokę antyczną w czasie,
- wymienia cechy wytworów sztuki antycznej,
- podaje przykłady dzieł sztuki starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu,
- tworzy w wybranej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką starożytnej Grecji lub starożytnego Rzymu,
- wyjaśnia co jest sgraffiato, stosuje technikę wydrapywanki,
- wyjaśnia, czym są techniki mieszane,
- wymienia rodzaje technik mieszanych,
- określa, na czym polegają wybrane techniki mieszane,
- wykonuje pracę w technice mieszanej (farby wodne i pastele), korzystając ze wskazówek nauczyciela,
- wyjaśnia, czym jest kolaż,
- wymienia niektóre materiały stosowane w kolażu,
- tłumaczy, w jaki sposób tworzy się kolaż,
- próbuje wskazać materiały zastosowane w wybranej pracy w technice kolażu,
- wykonuje pracę w technice kolażu z dowolnych materiałów, korzystając ze wskazówek zawartych w podręczniku,
- planuje poszczególne etapy pracy,
- tworzy pracę na określony temat z proponowanych elementów.

2. Wymagania ponadpodstawowe.

Uczeń:

- wskazuje na fotografiach i reprodukcjach obrazów tworzące je elementy plastyczne,
- wymienia przykłady estetycznego otoczenia i uzasadnia swój wybór,
- omawia rolę środków plastycznych zastosowanych w odtworzeniu fragmentu otoczenia na płaszczyźnie,
- twórczo posługuje się poszczególnymi środkami wyrazu podczas przedstawiania w pracy fragmentu najbliższego otoczenia,
- wyjaśnia, czym są sztuka i dzieło sztuki,
- omawia specyfikę podstawowych dziedzin sztuki,
- tworzy wystawę samodzielnie wykonanych fotografii ukazujących ciekawe przykłady malowideł, dzieł architektonicznych i obiektów sztuki użytkowej ze swojego otoczenia,
- tworzy przestrzenną pracę plastyczną, wykorzystując różne przedmioty i tworzywa,
- stosuje różnorodne rodzaje linii i punktów w działaniach plastycznych z uwzględnieniem cech materiałów, przedmiotów i zjawisk,
- twórczo posługuje się poszczególnymi środkami wyrazu podczas przedstawiania w pracy fragmentu najbliższego otoczenia,
- wyjaśnia, czym są sztuka i dzieło sztuki,
- omawia specyfikę podstawowych dziedzin sztuki,
- tworzy wystawę samodzielnie wykonanych fotografii ukazujących ciekawe przykłady malowideł, dzieł architektonicznych i obiektów sztuki użytkowej ze swojego otoczenia,
- tworzy przestrzenną pracę plastyczną, wykorzystując różne przedmioty i tworzywa,
- stosuje różnorodne rodzaje linii i punktów w działaniach plastycznych z uwzględnieniem cech materiałów, przedmiotów i zjawisk,
- posługuje się kontrastem w działaniach plastycznych,
- omawia wybraną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanych linii i punktów,
- wykonuje pracę z wyobraźni, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne linie i punkty,
- określa rolę środków plastycznych użytych przez siebie w pracy plastycznej,
- określa ramy czasowe epoki, rozpoznaje typowe cechy wytworów sztuki prehistorycznej,
- wymienia przykłady wytworów sztuki prehistorycznej z dziedziny malarstwa, rzeźby, architektury i sztuki użytkowej,

- tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką prehistoryczną, twórczo interpretując temat,
- stosuje różne rodzaje płam w działaniach plastycznych odpowiednio do tematu i charakteru pracy,
- porównuje dwa dzieła wskazane przez nauczyciela pod kątem zastosowanych płam,
- określa ramy czasowe epoki, rozpoznaje typowe cechy wytworów sztuki starożytnego Egiptu,
- wymienia przykłady wytworów sztuki starożytnego Egiptu z dziedziny malarstwa, rzeźby i architektury,
- tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką starożytnego Egiptu, twórczo interpretując temat.
- wyjaśnia, czym jest model koła barw,
- opisuje sposoby otrzymywania odcieni barw pochodnych,
- poszukuje w działaniach plastycznych zestawień kontrastowych w grupie barw czystych,
- uzyskuje zamierzony odcień w wyniku mieszania określonych barw,
- omawia wybraną reprodukcję dzieła pod kątem zastosowanych barw,
- wykorzystuje barwy podstawowe i pochodne w działaniach plastycznych,
- tworzy według własnego pomysłu element dekoracyjny odznaczający się starannością wykonania,
- wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów,
- uzyskuje różnorodne odcienie barw złamanych oraz powstałych ze zmieszania par barw dopełniających,
- wskazuje i nazywa barwy czyste, złamane i dopełniające występujące w wybranej reprodukcji dzieła,
- wykorzystuje barwy dopełniające i złamane w działaniach plastycznych,
- wyraża w pracy plastycznej uczucia i nastrój za pomocą odpowiednio dobranych barw,
- tworzy z wyobraźni pracę plastyczną we wskazanej technice, twórczo interpretując zadanie,
- omawia wpływ barw ciepłych i zimnych na samopoczucie człowieka,
- wymienia barwy zastosowane przez siebie w pracy malarskiej i odpowiednio klasyfikuje je do grupy barw ciepłych lub zimnych,
- dobiera barwy ciepłe i zimne stosownie do tematu pracy,
- omawia wybraną reprodukcję dzieła pod kątem użytych barw ciepłych i zimnych,

- wyraża w pracy plastycznej uczucia i nastroj za pomocą odpowiednio dobranych barw ciepłych i zimnych,
- projektuje graficzną formę użytkową według własnego pomysłu, twórczo wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne linie, plamy, barwy i kształty,
- wykorzystuje w swojej pracy różnorodne techniki, narzędzia i właściwości materiałów,
- dba o estetyczne i staranne wykonanie pracy,
- omawia specyfikę poszczególnych technik rysunkowych,
- dobiera narzędzia i podłoża rysunkowe w zależności od charakteru i tematu pracy,
- wyjaśnia na podanych przykładach, czym różnią się ślady narzędzi na powierzchni gładkiej i porowatej oraz mokrej i śliskiej,
- porównuje dwa wybrane dzieła pod względem zastosowanych technik rysunkowych,
- tworzy z wyobraźni pracę plastyczną we wskazanej technice, twórczo interpretując zadanie,
- wyjaśnia, od czego zależy nazwa techniki malarskiej,
- tłumaczy, jakie znaczenie ma rodzaj podłoża w malarstwie akwarelowym,
- opisuje efekty malarskie, które można uzyskać dzięki technice akwarelowej,
- twórczo stosuje w działaniach plastycznych narzędzia i podłoża typowe dla techniki akwarelowej,
- na podstawie wykonanej pracy omawia sposób malowania akwarelami,
- porównuje dwa wybrane dzieła wykonane w technice akwarelowej pod kątem zastosowanych środków wyrazu plastycznego.
- poprawnie stosuje w działaniach plastycznych narzędzia i podłoża typowe dla techniki temperowej, plakatowej lub gwaszu,
- określa, czym się charakteryzują farby temperowe, plakatowe i gwasze,
- na podstawie prac wykonanych farbami temperowymi i plakatowymi porównuje sposoby malowania w tych technikach,
- twórczo stosuje techniki temperową i plakatową w działaniach plastycznych,
- wyjaśnia, czym jest ikona,
- tworzy z wyobraźni pracę plastyczną w technice plakatowej lub temperowej, twórczo interpretując zadanie,
- opisuje wpływ techniki temperowej na wygląd dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy rzeźbiarskiej,

- tworzy z wyobraźni prostą formę rzeźbiarską, wykorzystując wiedzę na temat właściwości materiałów, starannie wykonuje prostą formę użytkową w dowolnej technice rzeźbiarskiej,
- poprawnie stosuje narzędzia i podłoża w technice pastelii olejnych,
- opisuje efekty wykorzystania określonego podłoża w technice pastelowej,
- twórczo stosuje technikę pastelii olejnych w działaniach plastycznych,
- porównuje wybrane dzieła pod kątem uzyskanych efektów malarskich w technice pastelowej,
- tworzy z wyobraźni pracę plastyczną w technice pastelowej, twórczo interpretując zadanie,
- omawia własną pracę wykonaną pastelami olejnymi pod kątem uzyskanych efektów plastycznych,
- określa, czym się charakteryzują farby akrylowe i olejne,
- twórczo stosuje technikę akrylową w działaniach plastycznych,
- opisuje wpływ techniki akrylowej lub olejnej na wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy,
- określa ramy czasowe epoki, rozpoznaje typowe cechy wytworów sztuki antycznej,
- wymienia przykłady dzieł sztuki starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu z dziedziny malarstwa, rzeźby i architektury,
- tworzy w określonej technice plastycznej pracę inspirowaną sztuką starożytnej Grecji lub starożytnego Rzymu, twórczo interpretując temat,
- wyjaśnia, czemu służy stosowanie technik mieszanych w działaniach plastycznych,
- wybiera daną technikę mieszaną dla najlepszego wyrażenia tematu pracy i własnych emocji oraz analizuje ją pod kątem uzyskanych efektów plastycznych
- eksperymentuje z łączeniem różnych technik w celu uzyskania nowych rozwiązań plastycznych,
- twórczo i samodzielnie wykorzystuje technikę wydrapywanki,
- na podstawie wykonanej kompozycji opisuje kolejne etapy pracy w technice wydrapywanki,
- określa, co decyduje o wyborze materiałów do wykonania kolażu,
- omawia określoną pracę w technice kolażu pod kątem zastosowanych materiałów i barw oraz ich wpływu na wymowę dzieła,
- tłumaczy, na czym polega wykonywanie fotokolażu,
- wykonuje pracę w technice kolażu z odpowiednio dobranych do tematu materiałów, twórczo je zestawiając w celu uzyskania niestandardowych efektów wizualnych,
- na podstawie własnej kompozycji opisuje kolejne etapy pracy podczas tworzenia kolażu.

- tworzy pracę na określony temat z elementów wykonanych według własnego pomysłu, dbając o estetykę wykonania,
- wykorzystuje w swojej pracy wiedzę na temat właściwości materiałów i różnych technik plastycznych,
- utrzymuje porządek zarówno podczas działań plastycznych, jak i po ich zakończeniu,
- przestrzega zasad BHP podczas posługiwania się narzędziami,
- dba o porządek i bezpieczeństwo w miejscu pracy.

Zasady oceniania zajęć praktycznych.

Prace i ćwiczenia plastyczne oceniane są wg ustalonych zasad podanych przez nauczyciela na początku zajęć. Nauczyciel zwraca uwagę na:

- samodzielność, zaangażowanie i wysiłek wkładany w zadanie na swoim poziomie uzdolnień i predyspozycji plastycznych,
- przygotowanie do zajęć (uczeń przynosi na lekcje zapowiedziane materiały i narzędzia niezbędne do wykonania pracy plastycznej),
- zgodność z tematem, oryginalność i pomysłowość realizacji,
- trafność doboru środków artystycznego wyrazu,
- wartości formalne (kompozycja, kolorystyka, właściwości tworzywa, techniki plastyczne),
- estetykę pracy. □
- utrzymanie porządku zarówno podczas działań plastycznych, jak i po ich zakończeniu,
- przestrzeganie zasad BHP podczas posługiwania się narzędziami.

Uczeń ma prawo dwa razy w ciągu semestru nie przygotować się do lekcji. O tym, że jest nieprzygotowany informuje nauczyciela na początku zajęć.

Brak materiałów i narzędzi (gdy zgłasza nieprzygotowanie), nie zwalnia od pracy na lekcji. Uczeń ma obowiązek pracować na artykułach zastępczych.

W przypadku nieobecności, prace plastyczne uzupełnia i oddaje do oceny w ciągu dwóch tygodni od daty powrotu do szkoły.

Kryteria oceniania

Podczas ustalania oceny z plastyki szczególną uwagę należy zwrócić na wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki zajęć. Oprócz wiedzy i umiejętności równie ważna jest pozytywna postawa wobec przedmiotu. Składają się na nią: aktywne uczestnictwo w zajęciach, przynoszenie na lekcje odpowiednich materiałów i przyborów, przestrzeganie zasad BHP podczas posługiwania się narzędziami, efektywne gospodarowanie czasem przeznaczonym na ćwiczenia plastyczne, a także zachowywanie porządku w swoim miejscu pracy – zarówno podczas zajęć, jak i po ich zakończeniu. Nie bez znaczenia są też dobre wyniki osiągane w konkursach plastycznych, udział w szkolnych i pozaszkolnych uroczystościach (przygotowywanie oprawy plastycznej imprez), uczestnictwo w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych, wykonywanie ponadobowiązkowych prac plastycznych, przygotowywanie gazetek szkolnych lub informacji wzbogacających proces lekcyjny na podstawie różnych źródeł.

Ocenianie prac plastycznych należy do najbardziej kontrowersyjnych aspektów ewaluacji, gdyż nie wszyscy uczniowie wykazują uzdolnienia w dziedzinie działań artystycznych. Aby dokonać sprawiedliwej oceny, nauczyciel powinien jawnie i w sposób konkretny określić kryteria oceniania, tak aby uczniowie sami mogli oceniać pracę zarówno własną, jak i kolegów. Do najczęściej wskazywanych kryteriów należą: zgodność pracy z tematem lekcji, poprawność wykorzystanych układów kompozycyjnych, trafność doboru środków artystycznego wyrazu, umiejętność posługiwania się daną techniką plastyczną, pomysłowość w doborze materiałów i narzędzi, stosowanie niekonwencjonalnych, twórczych rozwiązań, oryginalność realizacji danego tematu oraz estetyka pracy (ostatnie kryterium nie dotyczy uczniów cierpiących na różne dysfunkcje).

Stopnie szkolne

Stopień dopuszczający

Przyswojenie przez ucznia podstawowych wiadomości i umiejętności wymienionych w programie nauczania dla przedmiotu *plastyka* stanowi podstawę do wystawienia oceny dopuszczającej. Dziecko powinno rozwiązywać (samodzielnie bądź z pomocą nauczyciela) zadania plastyczne o niewielkim stopniu trudności, wykorzystując w stopniu minimalnym dostępne narzędzia pracy.

Stopień dostateczny

Jeżeli uczeń opanuje w stopniu średnim materiał objęty programem nauczania (braki w wiadomościach o charakterze szczegółowym), należy wystawić mu ocenę dostateczną. Dziecko powinno samodzielnie rozwiązywać zadania plastyczne o niewielkim stopniu trudności, poprawnie posługując się różnymi przyborami i narzędziami pracy.

Stopień dobry

Stosowanie przez ucznia w praktyce elementów zdobytej wiedzy teoretycznej oraz jego aktywne uczestnictwo w zajęciach (udział w dyskusjach na temat prezentowanych obiektów, staranne wykonywanie ćwiczeń obowiązkowych) stanowi podstawę do wystawienia oceny dobrej. Dziecko powinno samodzielnie rozwiązywać zadania teoretyczne, odpowiednio posługiwać się przyborami i narzędziami oraz wykonywać prace plastyczne poprawne pod względem technicznym i estetycznym.

Stopień bardzo dobry

Uczeń, który opanował wszystkie określone w programie nauczania wiadomości i umiejętności oraz wykorzystuje je w działaniach plastycznych, otrzymuje stopień bardzo dobry. Dziecko bierze udział w dyskusjach na temat prezentowanych obiektów, podczas których przekonująco uzasadnia swoje poglądy. Stosuje również z powodzeniem wiedzę teoretyczną, wykonując ćwiczenia praktyczne, oraz sprawnie operuje wybraną techniką plastyczną. Ponadto chętnie uczestniczy w różnorodnych działaniach plastycznych na terenie szkoły i poza nią (startuje w konkursach plastycznych, wykonuje gazetki szkolne i oprawę plastyczną imprez, należy do koła zainteresowań) oraz uzupełnia wiadomości samodzielnie dobranymi lub wskazanymi przez nauczyciela lekturami.

Stopień celujący

Jeżeli uczeń przejawia szczególne zainteresowania plastyką (np. kolekcjonuje reprodukcje i książki o sztuce, przygotowuje referaty i pomoce dydaktyczne, uczęszcza do galerii, muzeów itp.). Twórczo posługuje się różnymi środkami plastycznymi i eksperymentuje z technikami plastycznymi. Oddaje wszystkie prace. Uczeń analizuje i interpretuje dowolne dzieła sztuki oraz uzasadnia ich wartość artystyczną. Ponadto powinien aktywnie uczestniczyć w zajęciach pozalekcyjnych, osiągać sukcesy w konkursach plastycznych, wykazywać zaangażowanie w twórczą inicjatywę we wszelkich działaniach plastycznych na terenie szkoły oraz poza nią.